

Javítóvizsga

Gazdálkodás és ügyviteli ismeretek

Elméleti kérdések

1. Bizonylat fogalma

A bizonylat valamely tényt, körülményt bizonyító, igazoló hivatalos irat.

2. A bizonylatokkal kapcsolatos feladatok

1. Bizonylati rend készítése
2. A bizonylatok kiállítása
3. Hibás bizonylatok javítása
4. A bizonylat lerontása
5. A bizonylatok irattározása
6. A bizonylatok selejtezése

3. Az értékesítés bizonylatai

1. Nyugtaxy
2. Készpénzfizetési számla
3. Számla

4. Leltár fogalma

A leltár az anyagok, tárgyak készletének, a vagyon egyes elemeinek számszerű és pénzürtékben történő kimutatása és összevetése a nyilvántartásban szereplő adatokkal.

5. A leltárak fajtái az elrendelésének célja szerint

1. Vagyonmegállapító leltár
2. Elszámoltató, ellenőrző leltár
 - a) Tervezett elszámoltató leltár
 - b) Átadó-átvevő leltár
 - c) Leccsapó leltár
3. Önleltár
4. Hatósági leltár
5. Rendkívüli leltár

6. A bizonylatok fajtái az adatfeldolgozásban betöltött szerepük szerint

- a) Elsődleges bizonylat
- b) Másodlagos bizonylat
- c) Összesítő bizonylat

7. A bizonylatok fajtái kezelésük módja, számadási kötelezettség szerint

- a) Szigorú számadás alá vont bizonylatok
- b) Szigorú számadás alá nem vont bizonylatok

8. Szigorú számadás alá vont bizonylatok

A szigorú számadású nyomtatványokról nyilvántartást kell vezetni, pontosan rögzíteni kell a bizonylatok beszerzését, kiadását, használatbavételét, lezárását és selejtezését.

10. Készlet fogalma

A készletek a vállalkozási tevékenység számára olyan közvetetten vagy közvetlenül használatos eszközök, amelyek rendszerint egyetlen tevékenységi folyamatban vesznek részt, a tevékenység során eredeti megjelenési alakjukat elveszítik, de változatlanok is maradhatnak.

11. A készletek csoportosítása számviteli szempontból

1. Anyagok
2. Áruk

12. A készletek csoportosítása a forgalomtól függően

1. Állandó készlet
2. Idényszerű készlet

3. Speciális készlet
4. Biztonsági készlet (törzskészlet – minimális készlet)
5. Maximális készlet

13. Készletnövekedések fajtái

- a) Beszerzés
- b) Leltártöbblet
- c) Áremelés

14. Készletcsökkenések fajtái

- a) Értékesítés
- b) Visszárúzás
- c) Selejtezés
- d) Káreset
- e) Árcsökkentés
- f) Leltárhiány

15. Készletek forgási sebessége

A forgási sebesség az a mutatószám, mely azt mutatja meg, hogy egy adott időszakban a vállalat átlagos készletállománya hányszor vagy hány nap alatt térül meg.

16. Áruforgalmi mérleg

Nyitókészlet + Készletnövekedés = Készletcsökkenés + Zárókészlet

22. Hagyományos árképzés

A hagyományos árképzés során a nyersanyagköltségekből kiindulva egy mutatószám (pl. haszonkulcs, árrésszint) segítségével alakítjuk ki a termék végső eladási árát.

23. Az árképzés menete

Nettó beszerzési ár (alapanyag-, nyersanyagérték)

+ Árrés

= Nettó eladási ár

+ Értékesítési áfa

= Bruttó eladási ár

24. Haszonkulcs

A haszonkulcs (Kk%) egy százalékos mutató, amely azt mutatja meg, hogy az árrés hány százaléka a nettó beszerzési árnak (alapanyag-, nyersanyagértéknek).

25. Anyagfelhasználási szint (Af%) – Elábé-szint

Az anyagfelhasználási szint megmutatja, hogy a nettó beszerzési ár (alapanyag-, nyersanyagérték) hány százaléka a nettó eladási árnak.

26. Árrésszint (Ász%)

Az Árrésszint (Ász%) vagy árrésszínvonal megmutatja, hogy az árrés hány százaléka a nettó eladási árnak.

27. Jövedelmezőség (rentabilitás)

A **jövedelmezőség (rentabilitás)** a gazdasági tevékenységben az a követelmény, hogy a hozamok haladják meg a ráfordításokat, vagyis a bevételek fedezzék a költségeket, és ezen felül nyereséget is biztosítsanak.

28. Jövedelmezőségi tábla

Bruttó bevétel
– Értékesítési áfa
= Nettó bevétel
– Anyagfelhasználás (elábé)
= Árrés
– Költség
= Eredmény (+ nyereség – veszteség)
- Társasági adó 9%

= Adózott eredmény

29. Költség fogalma

A költség a tevékenység során felhasznált erőforrások pénzben kifejezett értéke.

30. A költségek csoportosítási szempontjainak felsorolása

1. Költségnevek szerint
2. Elszámolhatóság szempontjából
3. Bevétellel való kapcsolata szerint
4. Jövedelemelvonás szempontjából

31. A költségek csoportosítása költségnevek szerint

- anyagköltség,
- igénybe vett szolgáltatások költségei,
- egyéb szolgáltatások költségei,
- bérköltség,
- személyi jellegű egyéb kifizetések,
- bérjárulékok,
- értékcsökkenési leírás.

32. A költségek csoportosítása a bevétellel való kapcsolata szerint (alábontással)

- a) Állandó költség
- b) Változó költség
 - Lineáris vagy proporcionális költség
 - Degresszíven változó költség
 - Progresszíven változó költség

33. A termékek csoportosítása költségigényesség szempontjából

- a) Nyereséget hozó termékek
- b) Csak a változó költséget fedező termékek
- c) Veszteséges termékek

34. Eredmény fogalma

Az eredmény egy adott időszak hozamainak és ráfordításainak különbsége, a jövedelmezőség számszerű kifejezése, amely lehet nyereség vagy veszteség.

35. Az egyéni vállalkozók eredménylevezetésének formái

1. Tételes költségelszámolás szerint adózó egyéni vállalkozás eredménye
2. Egyéni vállalkozó átalányadóztatása
3. Kisadózó vállalkozók tételes adója (kata)

36. A standelszámoltatás lényege

A bruttó bevételt összehasonlítjuk a tényleges fogyasztás bruttó eladási áron számított értékével.

37. A belső ellenőrzés formái

1. Felügyelő bizottságok ellenőrzése
2. Önálló belső ellenőrzési szervezettel
3. Vezetői ellenőrzés
4. Vállalkozási folyamatba épített ellenőrzés
5. Controlling tevékenység

38. Külső ellenőrzési szervek

1. Fogyasztóvédelmi hatóság
2. Munkaügyi hatóság
3. Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH)
4. Nemzeti adó- és vámhivatal (NAV)
5. Rendőrség
6. Artisjus (Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület)

39. Az adó fogalma

Az adó egyszeri vagy rendszeres pénzbeli szolgáltatás, amelyet az állam vagy közjogi testület közfeladatok fedezésére külön és közvetlen ellenszolgáltatás nélkül követelhet az adóalanyoktól.

40. A munkabért terhelő levonások

- személyi jövedelemadó-előleg (15%),
- egységesen 18,5% társadalombiztosítási járulék:
 - nyugdíjjárulék: 10%,
 - egészségbiztosítási járulék: 7%,
 - dolgozói munkaerő-piaci járulék: 1,5%,
- egyéni tartozások (bíróági letiltások, gyermektartás, kártérítés),
- külön megállapodás alapján a szakszervezeti tagdíj.

41. Turizmusfejlesztési hozzájárulás (TFHJ)

Az 5%-os áfa körbe tartozó tevékenységek után kell a turizmusfejlesztési hozzájárulást bevallani és megfizetni az alanyi adómentes vállalkozásoknak is.

A hozzájárulás mértéke 4%.

42. Az árrendszer jellemzői

1. Lépcsőzetes árképzés
2. Az árak áfa-tartalma
3. Árkorlátozás

Számítási feladatok

1. feladat

Egy palack Soproni kékfrankos bruttó beszerzési ára 2540 Ft, az alkalmazott haszonkulcs 250%. Mennyi egy palack és 1 dl kékfrankos fogyasztói ára? Kerekítés: forintra, a fogyasztói árat az 5 forintos kerekítés szabályai szerint.

Megoldás:

1. lépés

Annak ellenőrzése, hogy van-e haszonkulcs. Ha nincs, akkor ki kell számolni.

2. lépés

Nettó beszerzési ár kiszámítása = Bruttó beszerzési ár / (1 + áfakulcs)

Nettó beszerzési ár (elábé) = $2540 \div 1,27 = 2000$ Ft

3. lépés

Árrés kiszámítása = Nettó beszerzési ár $\times$ HK

Árrés = Nettó beszerzési ár $\times$ Hk = $2000 \times 2,5 = 5000$ Ft

4. lépés

Nettó eladási ár kiszámítása = Nettó beszerzési ár + Árrés

Nettó eladási ár = $2000 + 5000 = 7000$ Ft

5. lépés

Értékesítési áfa = Nettó eladási ár $\times$ áfakulcs

Értékesítési áfa = $7000 \times 0,27 = 1890$ Ft

6. lépés

Bruttó eladási ár = Nettó eladási ár + Értékesítési áfa

1 palack bruttó eladási ár = $7000 + 1890 = 8890$ Ft

7. lépés

1 dl bruttó eladási ára = 1 palack bruttó eladási ára / Űrtartalom dl-ben

1 dl bruttó eladási ár = $8890 : 7,5 = 1185$ Ft

2. Feladat

Egy étteremben számítsa ki a pontyhalászlé fogyasztói árát, ha a haszonkulcs 280%. Mennyi az étel fogyasztói ára helyben fogyasztás esetén?

Kerekítés: a nyersanyagértékeket két tizedes pontossággal, az árképzés többi lépését forint pontossággal kerekítse, a fogyasztói árat az 5 forintos kerekítés szabályai szerint.

S.	Nyersanyag	Mennyiségi egység	Mennyiség	Nettó egységár (Ft)	Nettó érték (Ft)
1.	Tisztított ponty	kg	4,00	2148,99	
2.	Só	kg	0,08	118,98	
3.	Fűszerpaprika	kg	0,06	3859,90	
4.	Vöröshagyma	kg	0,45	355,80	
5.	Zöldpaprika	kg	0,30	558,75	
6.	Paradicsom	kg	0,20	658,90	

Megoldás:

1. lépés

Annak ellenőrzése, hogy van-e haszonkulcs. Ha nincs, akkor ki kell számolni.

2. lépés

10 adag nyersanyagértékének kiszámítása.

S.	Nyersanyag	Mennyiségi egység	Mennyiség	Nettó egységár (Ft)	Nettó érték (Ft)
1.	Tisztított ponty	kg	4,00	2148,99	8595,96
2.	Só	kg	0,08	118,98	9,52
3.	Fűszerpaprika	kg	0,06	3859,90	231,59
4.	Vöröshagyma	kg	0,45	355,80	160,11
5.	Zöldpaprika	kg	0,30	558,75	167,63
6.	Paradicsom	kg	0,20	658,90	131,78

10 adag nyersanyagértéke = $8595,96 + 9,52 + 231,59 + 160,11 + 167,63 + 131,78 = 9296,59$ Ft

3. lépés

1 adag nyersanyagértékének kiszámítása = $10 \text{ adag nyersanyagértéke} / 10$

1 adag nyersanyagértéke = $9296,59 / 10 \approx 930$ Ft

4. lépés

Árrés kiszámítása = $1 \text{ adag nyersanyagértéke} \times \text{HK}$

Árrés = $930 \times 2,8 = 2604$ Ft

5. lépés

1 adag nettó eladási árának kiszámítása = $1 \text{ adag nyersanyagértéke} + \text{Árrés}$

1 adag nettó eladási ára = $930 + 2604 = 3534$ Ft

6. lépés

Értékesítési áfa kiszámítása = $\text{Nettó eladási ár} \times \text{áfakulcs}$

5% áfa = $3534 \times 0,05 = 177$ Ft

7. lépés

Bruttó eladási ár kiszámítása = $\text{Nettó eladási ár} + \text{Értékesítési áfa}$

1 adag bruttó eladási ára = $3534 + 177 = 3711 \approx 3710$ Ft

3. Feladat

Az adott időszakban vizsgált vendéglátó üzletben a bevétel összetétele a következők szerint alakult: 20% bor, 35% sör, 25% párlat (magas alkoholtartalmú ital), 15% alkoholmentes ital, a bevétel további része pedig feketekávé eladásából származott. A feketekávé eladásából származó bevétel 398 000 Ft volt. Ételt nem forgalmaztak.

Számítsa ki az alábbi adatokat!

Minden adatot egész számra kerekítsen!

A feketekávé eladásából származó bevétel aránya %-ban: %

Összes bevétel: Ft

A bor eladásából származó bevétel: Ft

A sör eladásából származó bevétel: Ft

A párlat eladásából származó bevétel: Ft

Az alkoholmentes ital eladásából származó bevétel: Ft

Megoldás:

A feketekávé eladásából származó bevétel aránya %-ban:

Feketekávé $V_m = 100 - (20 + 35 + 25 + 15) = 5\%$

Összes bevétel:

Összes bevétel = $\text{Feketekávé bevétel} / \text{Feketekávé } V_m = 398\,000 / 0,05 = 7\,960\,000$ Ft

A bor eladásából származó bevétel:

Bor bevétel = $\text{Összes bevétel} \times \text{Rész } V_m = 7\,960\,000 \times 0,2 = 1\,592\,000$ Ft

A sör eladásából származó bevétel:

$$\text{Sör bevétel} = \text{Összes bevétel} \times \text{Rész Vm} = 7\,960\,000 \times 0,35 = 2\,786\,000 \text{ Ft}$$

A párlat eladásából származó bevétel:

$$\text{Párlat bevétel} = \text{Összes bevétel} \times \text{Rész Vm} = 7\,960\,000 \times 0,25 = 1\,990\,000 \text{ Ft}$$

Az alkoholmentes ital eladásából származó bevétel:

$$\text{Alkoholmentes bevétel} = \text{Összes bevétel} \times \text{Rész Vm} = 7\,960\,000 \times 0,15 = 1\,194\,000 \text{ Ft}$$

4. Feladat

Az Önök üzletében 1 palack bor (0,75 liter) itallapon feltüntetett ára 8 900 Ft. Az üzletben alkalmazott átlagos árrésszint 72%. A nettó értékesítési és beszerzési áfakulcs: 27%.

Számítsa ki az alábbi adatokat!

Számításai során az adatokat egész számra kerekítse!

- 1 palack bor nettó eladási ára: Ft
- Elábé-szint: %
- 1 palack bor nettó beszerzési ára (elábé): Ft
- 1 palack bor bruttó beszerzési ára: Ft
- Az árrés nagysága (1 palack bor értékesítése során): Ft
- Az alkalmazott haszonkulcs: Ft
- 1 dl bor fogyasztói ára (5 Ft-ra kerekítve): Ft

Megoldás:

1 palack bor nettó eladási ára:

$$\text{Nettó eladási ár} = \text{Bruttó eladási ár} / (1 + \text{áfakulcs}) = 8\,900 / (1 + 0,27) \approx 7\,008 \text{ Ft}$$

Elábé-szint:

$$\text{Elábé-szint} = 100\% - \text{Árrésszint} = 100 - 72 = 28\%$$

1 palack bor nettó beszerzési ára (elábé):

$$\text{Nettó beszerzési ár} = \text{Nettó eladási ár} \times \text{Elábé-szint} = 7\,008 \times 0,28 \approx 1\,962 \text{ Ft}$$

1 palack bor bruttó beszerzési ára:

$$\text{Bruttó beszerzési ár} = \text{Nettó beszerzési ár} \times (1 + \text{áfakulcs}) = 1\,962 \times 1,27 = 2\,492 \text{ Ft}$$

Az árrés nagysága (1 palack bor értékesítése során):

$$\text{Árrés} = \text{Nettó eladási ár} - \text{Nettó beszerzési ár} = 7\,008 - 1\,962 = 5\,046 \text{ Ft}$$

Az alkalmazott haszonkulcs:

$$\text{Haszonkulcs} = \text{Árrés} / \text{Nettó beszerzési ár} = 5\,046 / 1\,962 \approx 257\%$$

vagy

$$\text{Haszonkulcs} = \text{Árrésszint} / \text{Elábészint} = 0,72 / 0,28 \approx 257\%$$

1 dl bor fogyasztói ára (5 Ft-ra kerekítve):

$$1 \text{ dl fogyasztói ára} = 8\,900 / 7,5 \approx 1\,185 \text{ Ft}$$

5. Feladat

10 adag étel nyersanyag értéke 14 210 Ft, elábészint 47 %, áfakulcs 27 %.

Számítsa ki:

- a) árrésszintet,
- b) 10 adag nettó eladási árát,
- c) 10 adag fogyasztói árát,
- d) 1 adag étel fogyasztói árát,
- e) haszonkulcsot.

Megoldás:

$$\text{a) Árrésszint} = 100 - 47 = 53 \%$$

$$\text{b) 10 adag nettó eladási ára} = 14\,210 / 0,47 = 30\,234 \text{ Ft}$$

c) 10 adag fogyasztói ára = $(14\,210 / 0,47) \times 1,27 = 30\,234 \times 1,27 = 38\,398$ Ft

d) 1 adag étel fogyasztói ára = $(14\,210 / 0,47) \times 1,27 / 10 = 30\,234 \times 1,27 / 10 = 38\,397 / 10 = 3\,840$ Ft

e) Haszonkulcs = $(100 - 47) / 47 \times 100 = 53 / 47 \times 100 = 113 \%$

6. Feladat

Végezze el a pult elszámoltatását az alábbi standív alapján:

Megnevezés	Nyitó db	Vételezés db	Csökkenés db	Maradvány db	Fogyás	Eladási	
						Ár Ft	Érték Ft
Badacsonyi Rizling 0,75	20	12	1	17		4500	
Egri Bikavér 0,75	15	12		16		5500	
Etyeki Chardonnay 0,75	8	24		4		4500	
Móri Ezerjő 0,75	0	12		2		5500	
Soproni Furmint 0,75	11	12		0		5800	
Soproni Kékfrankos 0,75	27	24	2	13		5600	
Tokaji Muskotály 0,75	12	12		9		6000	
Villányi Merlot 0,75	4	12		7		6500	
Mindösszesen							

A palackozott bor bizonylatolt bevétele a pénztárgép adatai alapján 783 500 Ft.

Megoldás:

Megnevezés	Nyitó db	Vételezés db	Csökkenés db	Maradvány db	Fogyás	Eladási	
						Ár Ft	Érték Ft
Badacsonyi Rizling 0,75	20	12	1	17	14	4500	63 000
Egri Bikavér 0,75	15	12		16	11	5500	60 500
Etyeki Chardonnay 0,75	8	24		4	28	4500	126 000
Móri Ezerjő 0,75	0	12		2	10	5500	55 000
Soproni Furmint 0,75	11	12		0	23	5800	133 400

Soproni Kékfrankos 0,75	27	24	2	13	36	5600	201 600
Tokaji Muskotály 0,75	12	12		9	15	6000	90 000
Villányi Merlot 0,75	4	12		7	9	6500	58 500
Mindösszesen							788 000

A palackozott bor bizonylatolt bevétele a pénztárgép adatai alapján 783 500 Ft.

Elszámoltatás eredménye = 788 000 – 783 500 = 4 500 Ft hiány

7. Feladat

Számoltassa el a pultost a sör bevétellel, ha a készletadatok a következők:

Nyitókészlet	18 500 Ft
Beszerzés	204 400 Ft
Selejt	2 000 Ft
Zárókészlet	36 800 Ft

A sör bruttó bevétele a vizsgált időszakban 192 600 Ft volt.

Megoldás:

Tényleges fogyás = Nyitókészlet + Növekedés – Csökkenés – Zárókészlet

Tényleges fogyás = 18 500 + 204 400 – 2 000 – 36 800 = 184 100 Ft

Elszámoltatás eredménye = 192 600 – 184 100 = 8 500 Ft többlet

8. Feladat

Ön egy kávézóban pultosként dolgozik. Az üzletvezető a nettó beszerzési árakból kiindulva, bruttó eladási áron számoltatja el Önt a kávé bevétellel.

Mi lesz az elszámoltatás eredménye?

Nyitókészlet (nettó beszerzési áron)	36 400 Ft
Készletnövekedés (nettó beszerzési áron)	59 000 Ft
Zárókészlet (nettó beszerzési áron)	26 600 Ft
Haszonkulcs	650%
Tényleges kávé bevétel (fogyasztói áron)	583 000 Ft
Nettó áfakulcs	5%

Megoldás:

Fogyás nettó beszerzési áron:

Fogyás nettó beszerzési áron = Nyitókészlet + Növekedés – Egyéb csökkenés – Zárókészlet = 36 400 + 59 000 – 26 600 = 68 800 Ft

Számított nettó bevétel:

Számított nettó bevétel = Fogyás nettó beszerzési áron × (1 + HK) = 68 800 × (1 + 6,5) = 516 000 Ft

Számított bruttó bevétel:

Számított bruttó bevétel = Számított nettó bevétel × (1 + áfakulcs) = 516 000 × (1 + 0,05) = 541 800 Ft

Az elszámoltatás eredménye:

Elszámoltatás eredménye = Tényleges bruttó bevétel – Számított bruttó bevétel = 583 000 – 541 800 = 41 200 Ft

Az elszámoltatás eredményének jellege:

Az elszámoltatás eredményének jellege = Többlet